SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1357
van **MIEKE SCHAUVLIEGE**
datum: 15 september 2021

---

aan **ZUHAL DEMIR**
VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Dender - Vissterfte (2)

Ik verwijs vooraf naar mijn schriftelijke vraag nr. 26 van 5 oktober 2020 waarin ik peilde naar de vissterfte in het Denderbekken ter hoogte van Aalst, Dendermonde en Lebbeke.

Op 2 september 2021 werd door de brandweer van Aalst opnieuw bij de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) melding gemaakt van vissterfte op de Dender ter hoogte van de brug aan de Roland Montegnestraat in Gijzegem, deelgemeente van Aalst. Nazicht van de gemeten zuurstofwaarden van de multiparametersonden (MPS) op de Dender toonden aan dat er wel degelijk een probleem was met die waarden: twee sondes stonden in het rood (zelfs met waarden van zuurstof tijdelijk gelijk aan 0%).

Hierop heeft de VMM onmiddellijk verdere actie ondernomen door de gemeente Lebbeke en De Vlaamse Waterweg te verwittigen dat het nog ongeveer één dag zou duren tot de vervuiling de sluis van Denderbelle bereikt, met de expliciete vraag voor de nodige doorstroming te willen zorgen zodat de vissen niet in de val geraken en allemaal sterven. Alleszins een bewijs dat de geplaatste multiparametersondes in de Dender hun meerwaarde bewijzen.

Toch blijkt dat ze niet automatisch een alarm genereren. In de loop van de dag kwamen steeds meer meldingen binnen van vissterfte of vissen die naar adem aan het happen waren op verschillende locaties in de Dender. Door de snelle reactie van de brandweer in Aalst en Lebbeke werd erger voorkomen.

De VMM en De Vlaamse Waterweg zouden ook ter plaatse zijn gekomen. Volgens onze informatie zouden zij staalnames van het water hebben genomen.

Vissterfte blijft dus ook in 2021 een jaarlijks weerkerend gegeven op de Dender op dezelfde locaties, dit ook zonder grote droogte. Daarom wil ik langs deze weg aandringen op een grondig en diepgaand onderzoek naar de bron van de verontreiniging om een herhaling de komende jaren te voorkomen.

1. Werden de multiparamatersondes uitgerust met een systeem dat automatisch de juiste instanties verwittigt bij opvallende en alarmerende zuurstofwaarden om zo kostbare tijd te winnen? Zo ja, hoe komt het dat in dit concrete geval pas alarm werd geslagen door de brandweer na meldingen over vissterfte door burgers?
2. De meetgegevens van de multiparametersondes zijn niet openbaar raadpleegbaar op waterinfo.be. Een open communicatie van data zou het mogelijk maken dat alle instanties (gemeenten, brandweer, de hengelverenigingen, …) de toestand nauwgezet kunnen opvolgen.

Vlaams Parlement

Waarom worden deze belangrijke gegevens voor een kordate aanpak van dergelijke knelpunten niet ruim ter beschikking gesteld?

3. Wat zijn de resultaten van de staalnames uitgevoerd door de VMM?
4. Welke stoffen werden de voorbije jaren in de Dender waargenomen die verantwoordelijk kunnen zijn voor de lage zuurstofgehaltes en bijgevolg de vissterfte?
5. Heeft het onderzoek ondertussen al verder inzicht gegeven over de mogelijke bron(nen) van deze regelmatig terugkerende verontreiniging in de Dender?
6. Welke verdere stappen zal de VMM nemen in het verdere onderzoek op basis van dit recente voorval?
7. Wanneer mogen meer concrete resultaten worden verwacht omtrent de lokalisatie van de bron(nen) van de verontreiniging in de Dender?

ZUHAL DEMIR
VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

ANTWOORD
op vraag nr. 1357 van 16 september 2021
van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

---

1. Alle multiparametersondes zijn voorzien van een alarm. Als de zuurstofverzadiging onder de 30% zakt wordt een email bericht verzonden. De dienst digitale monitoring en alarmering waterkwaliteit van de Vlaamse Milieumaatschappij neemt dit op en verwittigt de Vlaamse Waterweg en het Agentschap Natuur en Bos voor gepaste actie, zoals het inzetten van beluchters.

   Ook wordt de incidentenwerking opgestart en worden er door de bijzondere wateronderzoeker stalen genomen.

   Rond de Dender zijn hengelstewards zeer actief (al dan niet via sociale media). We kunnen niet uitsluiten dat zij de brandweer verwittigen. In deze fase van het onderzoek hebben aldus een aantal communicaties parallel gelopen maar dat doet geen afbreuk aan de accuraatheid van de multiparametersondes met zijn alarmen en de actie die er genomen zijn.

2. De meetgegevens van de multiparametersondes kunnen door professionelen m.b.v. een professionele account ingekeken worden op www.waterinfo.be. De Vlaamse Milieumaatschappij is zich aan het voorbereiden om van verschillende onderzoeken de data open te zetten.

3. Op dit ogenblik zijn de monsters nog in analyse.

4. Op de Dender wordt het standaardpakket gemeten van maandelijkse schepstalen (veldmetingen (pH, zuurstof, temperatuur en geleidbaarheid), ionen, BZV, CZV, totaal stikstof, totaal fosfor, ortho-fosfaat, sulfaat, zwevende stoffen, opgeloste metalen (om de 3 jaar)). Met deze metingen bepalen we de algemene toestand van de waterkwaliteit in Vlaanderen middels trends maar geen incidenten. De calamiteiten die zich voordoen zijn van organische oorsprong. Dergelijke calamiteiten worden gekenmerkt door lage zuurstofwaarden omdat ze bij (bacteriële) afbraak veel zuurstof uit de waterkolom onttrekken.

5. Door de jaarlijks weerkerende incidenten wordt met De Vlaamse Waterweg en ANB een structurele samenwerking verder uitgewerkt om de vervuilingsbron op te sporen. Hiervoor werden reeds op verschillende locaties multiparametersondes uitgehangen. Door de analyse van de data bij incidenten wordt de zoekzone stelselmatig verkleind door het gericht verplaatsen van de sondes. De mogelijkheid dat de verontreiniging vanuit een zijwaterloop zou kunnen komen, wordt verder onderzocht.

   Uit een kwalitatief onderzoek van het monster van 8/9/2021 van het oppervlaktewater van de Dender ter hoogte van de zwaaikom in Aalst uitgevoerd door de Vlaamse Milieumaatschappij bleek de aanwezigheid van diverse pesticiden (fungiciden). Deze stoffen werden niet gekwantificeerd en hebben alvast geen invloed op de zuurstofhuishouding.

   Tevens werd het effect van de scheepvaartbewegingen op de waterkwaliteit onderzocht. Op 7/9/2021 werd ter hoogte van de zwaaikom in de Dender in Aalst met

een slibsleper gewerkt. Dit gaf een snelle zuurstofdaling tussen 14u00 en 16u00 die dag, maar zonder effecten op het visbestand.

6. Zie vraag 5.

7. De multiparametersondes meten elk kwartier. De VMM houdt dit samen met De Vlaamse Waterweg en ANB in het oog.

Bijkomende info

Door de Vlaamse Milieumaatschappij werd een samenwerkingsoverkomst opgesteld met de Vlaamse Waterweg en het Agentschap Natuur en Bos en heeft tot doel om 6 multiparametersondes (MPS) aan te kopen om onderzoek te verrichten naar de oorzaken van vissterfte in het pand Aalst – Denderbelle van de Dender. Bedoeling is om op een gecoördineerde manier gericht naar de oorzaken van de vervuiling te zoeken en de gevolgen van de vervuiling zo snel mogelijk weg te werken, zodat vissterftes vermeden worden. Elke partij engageert zich om tijdens en na de onderzoekscampagne constructief mee te werken aan een oplossing op het terrein.
De overeenkomst ligt voor juridisch nazicht bij de Vlaamse Waterweg en het Agentschap Natuur en Bos